

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Cætera, quæ Catherinus in sua opinione docet, obiter impunantur. cap. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

quadrare non potuit; nam ex vnione ita necessitate antecedenti ad bonum determinatus fuit, vt nec libertatem habuerit ad peccandum; sicut in 3. part. suo loco dicemus.

Sed rogabit aliquis: quid ergo eximie prædestinatis, vel qui dicuntur in gratia confirmati, vt Beat. Virgini, & Apostolis concessum est, quod alij prædestinati non habuerunt? Nam omnes prædestinati tandem per aliquam vitæ periodum, gratia congrua vocati contemperantur vocationi, vt nunquam peccatum mortale committant; nec supposita scientia Dei, cum qua talis vocatio data illis est, peccare possint, quæ solum est impossibilitas consequens non peccandi, aut consequens necessitas perseverandi in gratia, cum qua bene stat, vt vocationi libere assentiantur, & ei resistere possint: sicut de omnibus in vniuersum tradit Conc. Trid. sess. 6. c. 5.

Respondet, nullum prædestinatum necessitatem habuisse antecedentem (hoc est, quæ in sua non fuerit potestate) in gratia perseverandi, sed tantam necessitatem fuisse consequentem ex scientia Dei, cum qua plena manet libertas; vt cap. illo 10. diximus. Solus Christus hanc habuit necessitatem antecedentem ex vnione, quæ in sua non fuit potestate, non quidem ad singula opera, sed ad perseverandum in gratia, & vt nullum præceptum transgrediretur. Ceteri autem etiam Beata Virgo talem necessitatem non contraxerunt, sed super alios prædestinatos hoc solum obtinuerunt, quod suæ perseverantiæ reuelationem habuerint, ex qua certissime credebant se nunquam gratiam amissuros, qua certitudine videbatur Paulus dicere ad Rom. 8. *Quis nos separabit à charitate Dei?* &c. Tamen si locum illum aliqui exponant, non de charitate nostra erga Deum, sed Dei erga nos; vt sit sensus: quænam tribulatio, aut res, quantumvis aduersa nobis videatur, poterit impedire, quo minus Deus diligat nos in Christo Iesu? nam etiam cum rebus aduersis nos probat & exercet, ex corde diligit. Sed & B. Virgo hoc etiam peculiare priuilegium habuit, vt per singula opera ea gratia congrua præueniretur, qua nec venialiter peccaret: tamen si simpliciter suppositione non facta scientiæ Dei, libera ad peccandum manebat.

Adde fieri etiam à Deo non posse, vt alicui circa amentiam, vel inconsiderationem, & perturbationem tollatur libertas ad perseverandum in gratia, & ab ea excidendum ad peccandum, & non peccandum, ad consequendam gloriam per merita, & non consequendam, quæ in tempore ob merita danda est, si Deus velit cum eo pro voluntate illius, & inclinatione concurrere, sicut modo facit, nisi vno ex duobus modis: aut vnione hypostatica, quæ non est in potestate naturæ assumptæ, & ea posita nequit peccare: aut vi sione clara Dei, quam eadem necessitas antecedens consequitur. Nam si alio modo necessitatem imponeret, aut esset, quia præfinit dare vitam æternam ante præuisionem meritum, & hoc modo imponeretur quidem necessitas antecedens, quæ tolleretur libertatem amittendi illam, vt c. illo 10. monstratum est: at vero tunc non solum gloria in tempore non daretur ex meritis, verum etiam sine illis nihilominus daretur: quod si hoc modo Deus eam vellet dare non subesset hominis potestati, eam consequi. Si autem in tempore futura sunt merita cum perseverantia vt datur gloria, non potest electio ad gloriam.

Videtur in 1. part. Tomus I.

riam ab æterno fieri ante merita præuisionem, vt prædictum est. Aut denique Deus necessitatem imponeret per singula opera, vt Scotus existimat fieri posse in 4. dist. 49. q. 6. §. *Dico ergo*, vericulo ad propositum, præfinitens nostra opera ad vnā partem, & determinans ante nostrum concursum, & consensum comitantem: sed neq; hoc modo posse impediri, aut tolli nostram libertatem, disp. 99. ca. 8. fusius probabitur.

Superest igitur, vt solum necessitas contralibertatem possit nobis imponi per subtractionem concursus, vt si præuentus homo mala, aut bona cogitatione, cum qua eius arbitrium in vnā partem inclinaret, Deus nollet cum eo concurrere. Quod si hoc modo Deus cum eximie prædestinatis se haberet, vt inclinante cogitatione ad peccatum, nollet cum illis concurrere, certe illis libertatem ad peccandum auferret, aut impediret. At vero hic modus inutilis, & minus decens videtur: nam cum Deus id, quod desiderat, meliori modo possit præstare, congrua scilicet cogitatione, qua per singulas occasiones prædestinati derineantur cum effectu à malo, & tendant ad bonum; frustra hunc violentum modum eligeret. Quomodo autem ex illo ad Rom. 8. *Quos prædestinauit, hos & vocauit*, non probet Catherinus, prius fuisse prædestinati, id est, eligi ad gloriam, quam decretum vocandi prædestinatos; sed ipsa prædestinatione id decreuerit, facile patebit disp. 91. cap. 18. vbi hunc locum ex professo explicabimus.

CAP. III.

Cetera, quæ Catherinus in sua opinione docet, obiter impugnantur.

Ariter inuehuntur in Catherinum Dominicus Scotus in cap. 9. epistolæ ad Rom. in digressionem, de prædestinatione & Antonius de Corduba lib. 1. quæst. 56. & Barthol. Camerarius in dialogo Catholico cap. 10. qui opinionem illius temerariam, contra Scripturam, atque nota erroris dignam esse censent. Id tamen, quod de necessitate consequendi gloriam in eximie prædestinatis docuit, non impugnant, sed alia minoris momenti, & aliquid in eo sensu, quem ipse non intellexit. Quare breuiter quid in eius sententiâ falsum sit, dilucide explicare necesse est.

Primo in eo plane deceptus est, quod putauit in Aug. prædestinationem ad gloriam esse voluntatem dandi illam, non præparationem donorum gratiæ; & ideo iuxta doctrinam illius omnes, qui saluantur, esse prædestinatos, id est, electos ad gloriam, voluntate dandi illam, nullis præuisionibus eorum meritis, etiam ex gratia: in quem sensum August. plures alij intellexerunt, imo etiam Camerarius, qui Catherini opinioni in multis aduersatur, vt disput. præced. cap. 8. notauit. Ibi tamen perspicue ostendi in August. prædestinationem non esse voluntatem dandi vitam æternam, sed esse præparationem donorum gratiæ, quibus aliqui consequuntur vitam æternam.

Secundo contra Aug. parum modestè loquitur Catherinus, & in illius sententiam suo modo explicatam maledictis procaciter fertur, asserens, ideo ab omnibus reiiciendam, quod Episcopis Galliæ, & Massiliensibus, imo etiam multis per Africam summopere iam olim displicuisset teste Hilario Arelateni, & Prospero Regiensi in Epistolis ad Augustinum, quæ sunt ante librum de prædest. Sancti. At in hoc turpissime certe Catherinus

10.

Scotus
Cordub.
Camerar.Primo Ca-
therini la-
sus.

II.

Hilar. 11.
Prosper. Ca-
therini im-
modestia no-
tasur versus
Augustin.Aaa
therinus

Calest.

*Augustini
omnino.*

12.

*Catherini
ordines male
à quibusdam
impugnatur.
Masth. 25.*

*Tertio Repre-
henditur
quod falsum
dicitur non ap-
pelleret præde-
stinatos.*

Con. Valen.

*Augustini
Epigen.*

therinus lapsus est: tum quod non intelligens mentem Aug. ipsum impudenter impugnatur, & reprobatur: tum quod ipse Aug. contra Massilienses, & alios à Cælestino primo in Epist. prima ad Episcopos. Gallia honorifice defenditur. Confugerat enim ad ipsum Prosper Regien. ut cap. 1. Epistolæ testatur Cælestinus, eo quod defendens agriter sententiam Aug. petulantiam Massiliensium sustinere non posset: quem benigne excepit Cælestinus, & contra Massilienses defendit. De Augustino vero inter reliqua cap. 2. Epistolæ sic ait: Augustinum sancta recordationis virum: pro vita sua, atque meritis in nostra communione semper habuimus, nec unquam hunc suspicionis saltem rumor adspexit, quem tanta scientia olim fuisse meminimus, ut inter magistros optimos etiam ante à meis decessoribus haberetur, bene ergo omnes de eo in commune senserunt, ut pote qui ubique eunctis, & amori fuerit, & honori. Unde resistatur talibus (plane intelligit Massilienses, & Gallos, qui eius sententia aduersabantur) quos male crescere videmus. Quare licet de ea re, quam putauit Catherinus, de electione nimirum ad gloriam, fuisset inter Aug. & Massilienses, aliosque dissensio, hoc Cælestini testimonium sufficeret, ut os ipsi Catherino obstrueretur. Accedit, quod permulti alij viri, & Orientis, & Occidentis Augustino consenserunt, ut disputatione 91. cap. 11. videmus: idcirco linguam cohibere debuisset Catherinus. Porro Aug. mentem, & controuersiam ipsius cum Gallis, & Massiliensibus Catherinum non intellexisse, perspicue colligitur ex iis, quæ notauimus superiori disp. cap. 4. & 5. & loco citato dicemus.

Tertio tres illos ordines hominum, quos Catherinus assignat, impugnant prædicti Doctores ex illo Matthæi 25. ubi duo tantum ordines constituuntur, alter à dextris, alter à sinistris. Verum refutatio hæc friuola est: nam licet duo sint, alter eorum, quibus regnum cælorum præparatum est, alter damnatorum, quod non negat Catherinus; quid obsecro aduersaretur, huic textui Matthæi, inter eos, qui gloriam consequuntur, quosdam eximie prædestinatos asserere eo modo, quo Catherinus putauit, si alioqui id veræ doctrinæ non repugnaret: Ceterum, quod ipse nolit omnes, qui gloriam consequuntur appellare prædestinatos, sed illos tantum eximie electos, reprehensione dignum est, cum hoc nomine Prædestinatio, & prædestinati, Patres, & Concilia vrantur, non solum ut denotent omnes, qui saluabuntur, & vitam æternam consequuntur, qui ad gloriam prædestinati eo ipso dicuntur, quod illis auxilia gratiæ efficacia ad vitam æternam consequendam à æterno præparata sunt; verum etiam ut significant reprobos, qui ad pœnam, seu mortem secundam destinati dicuntur, ut notauimus disp. 87. cap. 4. Sic Concilium Valentinum sub Lothario Imperatore c. 3. inquit. Fidenterque satemur, prædestinationem, electorum ad vitam, & prædestinationem impiorum ad mortem. Vbi particula Præ, in compositione hominis prædestinatio, significat non excellentiam, sed antecessorem temporis, ut idem omnino sit prædestinatio, atque præfinitio. Hoc etiam sensu vtitur Aug. nomine prædestinationis 15. de ciuit. cap. 3. & alibi sæpenumero, & Fulgentius lib. 1. ad Monimum cap. 14. & 30. Idcirco Patres, ut eo loco notauimus, cōmuniter vocant prædest. simpliciter, aut prædestin. ad vitam, seu ad regnum cælorum omnes, quotquot saluatur, sed testimonia omnia PP. parui mo-

menti sunt apud Catherin. qui peculiarem modum loquendi in Scholas inuicere non dubitauit. Postremo denique prædicti Doctores impugnant id, quod vltimo loco dixit Catherinus: nempe numerum saluandorum, & reprobatorum non esse certum ante perseuerantiam, quia sit in libera potestate tam saluandorum, damnari: quam damnandorum saluari; post perseuerantiam vero iam esse certam. Impugnant autem hac ratione, quia sequeretur ex eius sententia, Deum aliquid in tempore didicisse, eo quod illi duo ordines, incerti etiam apud Deum erant vsque ad perseuerantiam, & ita poterant augeri, & minui, etiam in scientia Dei.

Verum hæc obiectio futilis est, & inanis: neque prædicti Doctores id, quod Catherinus docuit, in sensu, quem ipse intellexit, impugnant: non enim dixit, in æterna scientia Dei incertum esse numerum saluandorum, & reprobatorum, vsque ad tempus perseuerantiæ, ut in tempore ipsa perseuerantia incipiat Dei scientia esse certa: quis enim quantumvis ignarus, & rudis hoc dicat: sed asseruit prædestinatorum, siue eximie electorum numerum, apud æternam scientiam Dei, in primo illo signo rationis; antequam videantur merita, iam esse certum. Quia cum fuerint electi ante merita, & electio Dei irrita esse nequeat nec in illorum potestate relinquatur posse damnari, iam in scientia Dei certus est numerus eorum: quia tamen in primo illo signo alios non elegit ad beatitudinem ante merita, & adhuc in differetes reliquit, ut saluarentur vel non saluarentur; nondum est eorum numerus certus, etiā in scientia Dei. Sed neque certus erit in secundo signo, in quo distribuit auxilia gratiæ præueniēti, quia iuxta sententiā Catherini Deus non diuidit huiusmodi auxilia cū scientia cōditionali: putat enim ille nihil à Deo videri certo, & determinate, nisi futurum absolute, quod iam reipsa præsens sit in æternitate, & secundum hanc sententiam, quam multi Thomistæ, qui Catherinum etiam impugnant, hodie sequuntur, dicendum est nondum cognosci certum numerum prædestinatorum in distributione auxiliorum gratiæ præuenientis, sed in sequenti signo, quo videtur consensus cum perseuerantia. Hæc est sententia Catherini iuxta mentem illius sincere explicata; quam non deberent Thomistæ, tam facile erroris insinulare, cum ipsi etiam idem cogitant dicere, nisi ante merita electionem ad gloriam concedant, quam Cameronius non vult asserere. Sed quamuis neque nos hanc electionē ad gloriam ante merita factā fuisse dicamus, & ita numerum electorum in voluntate illa antecedenti dandi gloriam certum non esse existimemus, quia tunc nullus præ alio electus est, nihilominus in distributione auxiliorum gratiæ, in qua factam esse electionem, ex mente Aug. probauimus superiori disput. putamus esse certum numerum electorum, cum libertate tamen, ut quisque damnari possit, quem admodum disput. 101. ostendimus. Similiter concedimus, peculiarem gratiam præuenientem donandam fuisse prædestinatis, quæ reprobis data non fuit, ut iterum disput. 97. dicemus: oppositum quæ vera doctrina Aug. alienum esse. Quare sententia Catherini, hac ex parte, quam hoc modo plures Theologi etiam nostri temporis sequuntur, reueli possit, ut ibidem videbitur. Hic tamen dicta sufficiant.

Utrum præscientia meritorum sit causa prædestinationis.

dixerunt, quod effectus prædestinationis præordinatur alicui propter merita præexistentia in alia vita. Et hæc fuit positio Origenis, qui posuit animas humanas ab initio creatas, & secundum diuersitatem suorum operum diuersos status eas fortiri in hoc mundo corporibus unitas. Sed hanc opinionem explodit Apostolus Roman. 9. dicens, Cum nundum nati fuissent, aut aliquid egissent boni, vel mali, non ex operibus, sed ex vocante dictum est: quia maior seruiet minori. Fuerunt ergo alij qui dixerunt, quod merita præexistentia in hac vita sunt ratio, & causa effectus prædestinationis. Posuerunt n. Pelagiani quod initium beneficiendi sit ex nobis, consummatio autem à Deo. Et sic ex hoc contingit quod alicui datur prædestinationis effectus, & non alteri: quia vnus initium dedit se preparando, & non alius. Sed contra hoc est quod dicit Apostolus 2. Cor. 3. Quod non sumus sufficientes cogitare aliquid à nobis quasi ex nobis. Nul- lum antequam principium inueniri potest, quam cogitatio. Vnde non potest dici, quod aliquod in nobis initium existat, quod sit ratio effectus prædestinationis. Vnde fuerunt alij qui dixerunt, quod me- rita sequentia prædestinationis effectum, sunt ratio prædestinationis: ut intelligatur quod ideo Deus dat gratiam alicui, & præordinauit se ei daturum, quia præsciuit eum bene vsurum gratia. Sicut si Rex dat alicui militi equum, quem scit eo bene vsurum. Sed isti videntur distinxisse inter id, quod est ex gratia, & id quod est ex li- bero arbitrio, quasi non possit esse idem ex utroque. Manifestum est autem, quod id, quod est gratia, est prædestinationis effe- ctus, & hoc non potest poni ut ratio præ- destinationis, cum hoc sub prædestinatio- ne concludatur. Si igitur aliquid aliud ex parte nostra sit ratio prædestinationis, hoc erit præter effectum prædestinatio- nis. Non est autem distinctum, quod est ex libero arbitrio & ex prædestinatione: sicut nec est distinctum, quod est ex causa secunda, & causa prima. Diuina enim prouidentia producit effectus per opera- tiones causarum secundarum ut supra di- ctum est. Vnde & id quod est per liberum arbitrium est ex prædestinatione. Dicen- dum est ergo, quod effectum prædestina- tionis considerare possumus dupliciter. Vno modo in particulari, & sic nihil pro- hibet aliquem effectum prædestinationis esse causam, & rationem alterius. Poste- riorem quidem prioris secundum ratio- nem causæ finalis, priorem vero postero- ris secundum rationem causæ meritoria:

143.
1. d. 4. a. 3.
2. d. 4. a. 3.
3. d. 4. a. 3.
4. d. 4. a. 3.
5. d. 4. a. 3.
6. d. 4. a. 3.
7. d. 4. a. 3.
8. d. 4. a. 3.
9. d. 4. a. 3.
10. d. 4. a. 3.
11. d. 4. a. 3.
12. d. 4. a. 3.
13. d. 4. a. 3.
14. d. 4. a. 3.
15. d. 4. a. 3.
16. d. 4. a. 3.
17. d. 4. a. 3.
18. d. 4. a. 3.
19. d. 4. a. 3.
20. d. 4. a. 3.
21. d. 4. a. 3.
22. d. 4. a. 3.
23. d. 4. a. 3.
24. d. 4. a. 3.
25. d. 4. a. 3.
26. d. 4. a. 3.
27. d. 4. a. 3.
28. d. 4. a. 3.
29. d. 4. a. 3.
30. d. 4. a. 3.
31. d. 4. a. 3.
32. d. 4. a. 3.
33. d. 4. a. 3.
34. d. 4. a. 3.
35. d. 4. a. 3.
36. d. 4. a. 3.
37. d. 4. a. 3.
38. d. 4. a. 3.
39. d. 4. a. 3.
40. d. 4. a. 3.
41. d. 4. a. 3.
42. d. 4. a. 3.
43. d. 4. a. 3.
44. d. 4. a. 3.
45. d. 4. a. 3.
46. d. 4. a. 3.
47. d. 4. a. 3.
48. d. 4. a. 3.
49. d. 4. a. 3.
50. d. 4. a. 3.
51. d. 4. a. 3.
52. d. 4. a. 3.
53. d. 4. a. 3.
54. d. 4. a. 3.
55. d. 4. a. 3.
56. d. 4. a. 3.
57. d. 4. a. 3.
58. d. 4. a. 3.
59. d. 4. a. 3.
60. d. 4. a. 3.
61. d. 4. a. 3.
62. d. 4. a. 3.
63. d. 4. a. 3.
64. d. 4. a. 3.
65. d. 4. a. 3.
66. d. 4. a. 3.
67. d. 4. a. 3.
68. d. 4. a. 3.
69. d. 4. a. 3.
70. d. 4. a. 3.
71. d. 4. a. 3.
72. d. 4. a. 3.
73. d. 4. a. 3.
74. d. 4. a. 3.
75. d. 4. a. 3.
76. d. 4. a. 3.
77. d. 4. a. 3.
78. d. 4. a. 3.
79. d. 4. a. 3.
80. d. 4. a. 3.
81. d. 4. a. 3.
82. d. 4. a. 3.
83. d. 4. a. 3.
84. d. 4. a. 3.
85. d. 4. a. 3.
86. d. 4. a. 3.
87. d. 4. a. 3.
88. d. 4. a. 3.
89. d. 4. a. 3.
90. d. 4. a. 3.
91. d. 4. a. 3.
92. d. 4. a. 3.
93. d. 4. a. 3.
94. d. 4. a. 3.
95. d. 4. a. 3.
96. d. 4. a. 3.
97. d. 4. a. 3.
98. d. 4. a. 3.
99. d. 4. a. 3.
100. d. 4. a. 3.

Ad quartum sic proceditur. Vi-
detur, quod præscientia merito-
rum sit causa prædestinationis.
Dicit enim Apostolus Romanorum 8.
Quos præsciuit, hos & prædestinauit. Et
gloss. Ambros. super illud Roma. 9. Mife-
rebor, cui miserebor, &c. dicit, Miseri-
cordiam illi dabo quem præscio toto cor-
de reuerfurum ad me. Ergo videtur quod
præscientia meritorum sit causa prædesti-
nationis.

2. Præterea, Prædestinatio diuina in-
cludit diuinam voluntatem, quæ irratio-
nabilis esse non potest, cum prædestinatio
sit propositum miserendi, ut August. dicit.
Sed nulla ratio potest esse prædestinatio-
nis nisi præscientia meritorum: ergo præ-
scientia meritorum est causa, vel ratio
prædestinationis.

3. Præterea. Non est iniquitas apud
Deum, ut dicitur Romanorū. 9. Iniquum
autem esse videtur, ut æqualibus inæqua-
lia dentur. Omnes autem homines sunt
æquales & secundum naturam & secun-
dum peccatum originale. Attenditur au-
tem in eis inæqualitas secundum merita
vel demerita propriorum actuum. Non
igitur inæqualia præparat Deus homini-
bus prædestinando & reprobando, nisi
propter differentium meritorum præ-
scientiam.

Sed contra est, quod dicit Apostolus ad

Titum. 3. Non ex operibus iustitiæ, quæ fe-
cimus nos, sed secundum suam misericor-
diam saluos nos fecit. Sicut autem saluos
nos fecit, ita & prædestinauit nos saluos
fieri. Non ergo præscientia meritorum est
causa, vel ratio prædestinationis.
Respondeo dicendum, quod cum præ-
destinatio includat voluntatem, ut supra
dictum est, sic inquirenda est ratio diuinæ
voluntatis. Dictum est autem supra quod
non est assignare causam diuinæ volunta-
tis ex parte actus volendi, sed potest assi-
gnari ratio ex parte volitorum, inquan-
tum scilicet Deus vult esse aliquid prop-
ter illud. Nullus ergo fuit ita in sanæ men-
tis, qui diceret merita esse causam diuinæ
prædestinationis ex parte actus prædesti-
nantis. Sed hoc sub questione vertitur,
utrum ex parte effectus prædestinatio ha-
beat aliquam causam. Et hoc est quærere
utrum Deus præordinauerit se daturum
effectum prædestinationis alicui propter
merita aliqua. Fuerunt igitur quidam qui

ad præd.

2. d. 4. a. 3.

2. 19. art. 5.

quæ reducitur ad dispositionem materiæ. Sicut si dicamus, quod Deus præordinauit se daturum alicui gloriam ex meritis, & quod præordinauit se daturum alicui gratiam, ut mereretur gloriam. Alio modo potest considerari præd. effectus in communi. Et sic impossibile est, quod totus præd. effectus in communi habeat aliquam causam ex parte nostra. Quia quicquid est in homine ordinans ipsum in salutem. comprehendit totum sub effectu prædestinationis, etiam ipsi præparatio ad gratiam. Neque enim hoc fit, nisi per auxilium diuinum, secundum illud Thren. vii. Conuertere nos Domine ad te, & conuertermur. Habet tamen hoc modo prædestinatio ex parte effectus pro ratione diuinam voluntatem, ad quam totus effectus prædestinat. ordinatur ut in finem, & ex qua procedit sicut ex princip. primo mouere.

In cor. arti.

Ad primum ergo dicendum, quod usus gratiæ præscitus non est ratio collationis gratiæ, nisi secundum rationem causæ finalis, ut dictum est.

In cor. arti.

Ad secundum dicendum, quod prædestinatio habet rationem ex parte effectus in communi ipsam diuinam bonitatem. In particulari autem vnus effectus est ratio alterius, ut dictum est.

Ad tertium dicendum, quod ex ipsa bonitate diuina ratio sumi potest prædestinationis aliquorum & reprobationis aliorum. Sic n. Deus dicitur omnia propter suam bonitatem fecisse, ut in reb. diuina bonitas repræsentetur. Necesse est autem quod diuina bonitas (quæ in se est vna & simplex) multiformiter repræsentetur in reb. propter hoc, quod res creatæ ad simplicitatem diuinam attingere non possunt. Et inde est, quod ad completionem vniuersi requiruntur diuersi gradus rerum, quarum quædam altum, & quædam infimum locum teneant in vniuerso. Et ut multiformitas graduum conseruetur in reb. Deus permittit aliqua mala fieri, ne multa bona impediuntur, ut supra dictum est. Sic igitur consideremus totum genus humanum, sicut totam rerum vniuersitatem. Voluit igitur Deus in hominibus quantum ad aliquos quos prædestinat, suam repræsentare bonitatem, per modum misericordiæ parcendo: & quantum ad aliquos, quos reprobat, per modum iustitiæ puniendo. Et hæc est ratio, quare Deus quosdam eligit, & quosdam reprobat. Et hanc causam assignat Apost. ad Rom. 9. dicens. Volens Deus ostendere iram, id est, vindictam iustitiæ, & notam facere potentiam, suam sustinuit, id est, permisit in multa patientia vasa ire apta in interitum, ut ostend-

deret diuitias gloriæ suæ in vasa misericordiæ, quæ præparauit in gloriam. Et 2. Tim. 2. dicit. In magna domo non solum sunt vasa aurea & argentea, sed etiam lignea & fictilia. Et quædam quidem in honorem, quædam in contumeliam. Sed quare hos elegit in gloriam, & illos reprobaui, non habet rationem, nisi diuinam voluntatem. Vnde Aug. dicit super Ioan. nem, Quare hunc trahat, & illum non trahat, noli velle diiudicare, si non vis errare. Sicut etiam in rebus naturalibus potest assignari ratio, cum prima materia tota sit in se vniformis, quare vna pars eius est sub forma ignis, & alia sub forma terræ à Deo in principio condita: ut sic sit diuersitas specierum in rebus naturalibus. Sed quare hæc pars materiæ est sub ista forma, & illa sub alia, dependet ex simplici diuina voluntate: sicut ex simplici voluntate artificis dependet, quod ille lapis est in ista parte parietis, & ille in alia: quamuis ratio artis habeat quod aliqui sint in illa. Neque tamen propter hoc est iniquitas apud Deum, si inæqualia non inæqualibus præparat. Hoc n. esset contra iustitiæ rationem, si prædestinationis effectus ex debito redderetur, & non daretur ex gratia. In his enim, quæ ex gratia dantur, potest aliquis pro libito suo dare, cui vult, plus: vel minus, dummodo nulli subtrahat debitum, absque præiudicio iustitiæ. Et hoc est quod dicit paterfamilias Matth. 20. cap. Tolle quod tuum est, & vade: an non licet mihi, quod volo, facere.

Explicatio Articuli.

Conclusio est. Totius effectus prædestinationis nulla omnino est causa ex parte nostra. Data opera dixit S. Thom. Ex parte nostra, ut excluderet merita, & quamlibet occasionem solum ex parte eius, qui prædestinatur, ne in eodē, qui prædestinatur, causa aliqua debeat. cur potius ipse, quam alius prædestinetur. Merita enim vnus esse causam prædestinationis alterius, dubium non est, ut disputat. 94. videbimus; vbi etiam dicendum est, an merita vnus sint effectus prædestinationis alterius. Alia vero, quæ hic S. Thom. docet & tota doctrina arti examinanda nobis sunt disp. seq.

DISPUTATIO XCI.

An diuinæ prædestinationis ex parte prædestinatorum sit aliqua causa.

Explicatur status controuersie. cap. 1.

Varij errores hereticorum. c. 2.

Quosdam ex meritis gratiæ condignis prædestinatos fuisse docuerunt O Kam & Gabriel, alij vero Doctores ad gloriam omnes sic prædestinatos arbitrantur. c. 3.

Prædestinationis dari causam finalem ex parte prædestinati sed non meritoriam, aut disponentem putauit Durandus. c. 4.

Prædestinationis dari meritum congruum ex auxilio gratiæ senserunt Bonauentura, & Lanellum. c. 5.

22. a. 2.

Aug. l. 1. ad

Simpl. q. 2.

Et de præd.

c. 2. c. 3. &

l. 6. hypog.

c. præd. sum.

c. 1. 12. l. 2.

cap. 8.